

Novinky v prvej pomoci u pacientov s traumou

podľa odporúčaní Európskej resuscitačnej rady 2021

Ciele príspevku: Príspevok popisuje aktuálne aspekty poskytovania prvej pomoci profesionálmi i laikmi u pacientov s traumatologickou etiológiou, ako ich uvádzajú odporúčania Európskej resuscitačnej rady (ERC) z roku 2021

Po jeho preštudovaní bude čitateľ poznať proces prijímania odporúčaní, vedieť vymenovať a zdôvodniť niektoré aktuálne postupy prvej pomoci v 9 traumatologických situáciách, ako ich uvádzajú odporúčania ERC 2021

Kľúčové slová: ERC, odporúčania, prvá pomoc, život ohrozujúce krvácanie, škrtidlo, hrudník, krčná chrbtica, otras mozgu, popáleniny, avulzia zuba, kompresný obvaz, kĺby, zlomenina, chemické poranenie, oko

Príspevok je určený pre profesionálnych poskytovateľov prvej pomoci – záchranári, urgentológovia a pre pokročilých laikov.

Autor: MUDr. Štefan Trenkler, PhD.

Edukačné a tréningové centrum, Merea, a.s., Bratislava

Email: strenkler@merea.sk

Vytvorené: 1. 9. 2021

Obsah

- 1 Úvod
- 2 Odporúčania pre klinickú prax
 - 2.1. Kontrola život ohrozujúceho krvácania
 - 2.1.1 Priamy tlak, hemostatický a tlakový obvaz
 - 2.1.2 Škrtidlá
 - 2.2 Liečba otvorenej rany hrudníka
 - 2.3 Obmedzenie pohybu krčnej chrbtice
 - 2.4 Rozpoznanie otrasu mozgu
 - 2.5 Tepelné popáleniny
 - 2.6 Vypadnutie (avulzia) zuba
 - 2.7 Kompresný obvaz na poranenia kĺbov
 - 2.8 Narovnávanie (repozícia) zlomenín
 - 2.9 Chemické poranenie oka
- 3 Záver
- 4 Literárne zdroje

1 Úvod

V roku 2015 Európska resuscitačná rada (European Resuscitation Council, ERC) zverejnila svoje prvé vydanie odporúčaní pre prvú pomoc (PP), vychádzajúc z publikácie Vedecký konsenzus s odporúčaniami pre liečbu (Consensus on Science with Treatment Recommendations, CoSTRs), Medzinárodného styčného výboru pre resuscitáciu (International Liaison Committee on Resuscitation, ILCOR). Tento vedecký konsenzus s odporúčaniami pre liečbu predstavuje východzí materiál, na základe ktorého jednotlivé kontinentálne resuscitačné rady pripravujú svoje vlastné odporúčania. V roku 2015 ILCOR zmenil stratégiu publikovania nových materiálov z päťročných cyklov na kontinuálny proces hodnotenia a publikovania nových poznatkov.

V roku 2016 zhodnotila Pracovná skupina pre prvú pomoc ILCOR tridsaťosem vybraných otázok vo formáte PICO (Population, Intervention, Comparison, Outcome). Cieľom hodnotenia bolo zistiť, či boli zverejnené nové dôkazy, ktoré by mali viesť k zmenám voči záverom CoSTRs z roku 2015. Skupina našla 20 tém s novými informáciami. Príslušné štúdie boli potom podrobené systematickému zhodnoteniu. Výsledný dokument bol zverejnený na webovej stránke ILCOR s možnosťou verejného pripomienkovania. V poslednom kroku boli odporúčania schválené expertmi a publikované ako CoSTRs konsenzus. Na základe tohto konsenzu komisia pre prvú pomoc ERC nové poznatky implementovala na európske pomery a publikovala v časopise Resuscitation v roku 2021.

2 Odporúčania pre klinickú prax

2.1 Kontrola život ohrozujúceho krvácania

Úrazy sú jednou z najčastejších príčin morbidita a mortality na celom svete. V 35 % je príčinou úmrtia nekontrolované krvácanie. K vykrvácaniu môže dôjsť už do 5 minút, riešením je okamžité zastavenie krvácania. V poslednej dobe sa ako alternatíva k priamemu tlaku na ranu presadzuje používanie škrtidiel (turniketov) a tlakových obväzov. Komisia ILCOR pre prvú pomoc vykonala systematický prehľad štúdií o rôznych metódach na okamžité zastavenie krvácania. Hodnotené štúdie boli vykonané vo vojenskom prostredí, v prednemocničnom a nemocničnom prostredí a s použitím simulácie. Prínos sa zistil u priameho tlaku na ranu, turniketov i tlakových obväzov, nie je ale známa optimálna postupnosť ich použitia. Nie sú k dispozícii štúdie, na základe ktorých by bolo možné odporúčať tlakové body, aplikáciu ľadu a nadvihnutie končatiny pri život ohrozujúcom krvácaní.

2.1.1 Priamy tlak, tlakové a hemostatické obvazy

Na prvotnú kontrolu závažného, život ohrozujúceho krvácania, použite priamy tlak na ranu prstami alebo dľaňou/dľaňami rúk

- Pri aplikácii priameho tlaku na ranu zvažte použitie tlakového obväzu. Priložte tlakový obväz na krvácajúcu ranu a potom aplikujte priamy tlak rukou na obväz
- Po zvládnutí krvácania môže byť tlakový obväz užitočný, ale pri život ohrozujúcom krvácaní by sa nemal používať namiesto priameho tlaku rukou
- Pri kontrole život ohrozujúceho krvácania sa neodporúča používať tlakové body alebo liečbu chladom.

Zdôvodnenie

Priamy tlak rukou na ranu sa považuje za zlatý štandard, dôkazy sú ale obmedzené a iba nepriame. To isté platí aj pre použitie tlakového obväzu. Hemostatické obvazy predstavujú heterogénnu skupinu obväzov s gázou napustenou antikoagulačnou látkou. Sú účinné pri kombinácii s priamym tlakom na ranu. Laickí záchranári preukázali schopnosť účinne použiť kombináciu hemostatického a tlakového obväzu. Komisia pre prvú pomoc odporúča, aby poskytovatelia prvej pomoci mali k dispozícii hemostatický obväz na liečbu život ohrozujúceho krvácania, pretože jeho prínos vysoko prevyšuje náklady.

2.1.2 Škrtidlá

- U pacienta so život ohrozujúcim krvácaním z rán na končatinách na prístupných miestach (t. j. rany na horných a dolných končatinách, traumatické amputácie), je možné použiť škrtidlo

**Celý študijný materiál Vám bude
sprístupnený po zakúpení e-kurzu.**